

Enheten för arbetsmarknad och utbildning
Susanne Gullberg Brännström

Möte i användarrådet för arbetsmarknadsstatistik 10 november 2023

Närvarande:

Jesper Hansson, Riksbanken, Ordförande
Tomas Skytesvall, Arbetsmarknadsdepartementet
Wilmer Niva Printz, Finansdepartementet
John Ekberg, Medlingsinstitutet
Mats Larsson, LO
Anna Löfgren Eriksson, Unionen
Lena Orpana, TCO
Pär Lundqvist, Svenskt Näringsliv
Pernilla Wasén, Riksbanken
Pär Millstam, Arbetsmiljöverket
Björn Andersson, Riksdagens utredningstjänst
Petra Nyberg, Arbetsförmedlingen
Johanna Rickne, SOFI
Christian Lindell, Region Skåne
Gilbert Fontana, SACO
Simon Öman ersättare för Omar Bellini, Arbetsgivarverket

Från SCB:

Cecilia Stenbjörn, SSA/AU/LEDN
Elisabet Andersson, SSA/AU/AKU
Mikael Fredberg, SSA/AU/LS
Oskar Nilsson SSA/AU/KA
Susanne Gullberg Brännström SSA/AU/LS, sekreterare

Föredragande:

Katja Olofsson, SSA/AU/KA
Russell Schmieder, SSA/AU/KA
Alexander Darin Mattsson, SSA/AU/KA
Krister Näsén, SSA/AU/AKU
Lukas Gamerov, SSA/AU/LS

Frånvarande:

Ulrika Vikman, IFAU
Thomas Wilhelmsson, Ekonomistyrningsverket
Magnus Gustafsson, ersättare för Julia Fennö, Konjunkturinstitutet

Mötets öppnande

Ordförande öppnade mötet och hälsade välkomna.

1 Godkännande av dagordning

Dagordningen fastställdes.

2 SCB-info

Information och diskussion kring bl.a. SCB:s prioriteringar till följd av resursläget, m.m. (Cecilia Stenbjörn, SCB)

Organisation

Magnus Sjöström är ny biträdande generaldirektör från och med 11 september. Rekrytering till ny avdelningschef för SSA pågår, till dess är Cecilia tf. avdelningschef.

SCB har flyttat till nybyggda kontorslokaler i Örebro. Varmt välkomna till Åkullegatan 14 som ligger sju minuters promenad från centralstationen.

Ändring i europeiska statistiklagen

Remissyttrande kring förslag till ändring av den Europeiska statistiklagen (223/2009) finns på regeringens webbplats: Remiss av förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 223/2009 om europeisk statistik, COM (2023) 402 - Regeringen.se
Förslaget innebär inte så stor påverkan för Sverige, mer för andra länder. För oss är det viktigt att det står att vi får använda register i vår statistikproduktion.

Europeisk granskning av svensk statistik- ”Peer review”

EU genomför granskning av alla EU-länder plus Eurostat, det är en kollegial granskning mot riktlinjer för europeisk statistik (Code of Practice). I december hade vi besök av experter plus några andra myndigheter som vi särskilt hade bjudit in.

Rapporterna finns nu publicerade:

[peer-report-sverige-slutlig-maj-20222.pdf \(scb.se\)](#)

[Improvement actions PR Sweden for final SCB review final June 2023](#)

Hemställan om ändringar i förordningen (2001:100) om den officiella statistikens bilaga

Antas SCB:s förslag så blir det ändring bland annat gällande antal på ämnes- och statistikområden. Enligt besked från Regeringskansliet träder ändringarna i kraft den 1 januari 2024.

Hela hemställan finns att läsa på [hemstallan-oversyn-av-statistikomraden_2021-10-26.pdf \(scb.se\)](#)

SCB i omvärlden

30 november Webinarium om ensamkommande barn 2015 – vad gör de nu

13 - 14 november Hölls Registerforskning 2023 på Hilton Slussen.

För kommande evenemang se: [Kalendarium \(scb.se\)](#)

3 **BP – har det påverkat arbetsmarknadsstatistiken?**

(Cecilia Stenbjörn, SCB)

SCB har ett generellt indrag på förvaltningsanslaget om en procent, vilket motsvarar ca. 6,3 mnkr.

Konsekvenserna av detta behöver hanteras i pågående verksamhetsplanering samtidigt är det viktigt att realisera effektiviseringar i verksamheten.

För SSA görs framför allt justeringar på intervjuverksamheten men även vissa anpassningar när gäller utvecklingen som fortgår, den genomförs men i något lägre takt i vissa delar. Positivt är att SSA fått anslag för regionala prognoser kring utbildning och arbetsmarknad som tidigare gjorts på uppdrag av SSA/AU/KA. Publicering sker vart tredje år i form av rapporter. De regionala prognoserna är mer detaljerad än Trender och prognoser.

4 **SNI – hur påverkar det arbetsmarknadsstatistiken?**

Reflektioner från rådet (Cecilia Stenbjörn, SCB)

En arbetsgrupp har arbetat på europeisk nivå sedan 2019 för att gå igenom hela strukturen av NACE. Samtidigt har ett arbete pågått på FN för att omstrukturera ISIC, som är motsvarande klassifikation på FN-nivå och en förutsättning för att en revision av NACE ska kunna ske. I Sverige har arbetet tagits vid för att lägga på den nationella femte siffran. SCB:s förslag på SNI omläggningen har varit ute på tre remissomgångar. Den sista gick ut till 83 instanser, bland annat alla SAM-myndigheter. Det kom relativt många kommentarer efter den sista remissen.

Tidplanen är följande:

- GD beslut om den nationella versionen ska tas under Q1 2024
- Alla enheterna i företagsregistret ska vara kodade till både NACE Rev. 2 och Rev. 2.1 från januari 2025 och framåt, dvs i nuvarande SNI 2007 samt nya SNI 2025.
- Dubbelkodning i företagsregistret från januari 2025 till december 2028
- Sverige för in de nya koderna i företagsregistret from november 2025 (november SAMU)

5 **AKU – länkning och kombinerad insamling**

Information om läget (Elisabet Andersson, SCB)

Mikrolänkning

AKU är nu mikrolänkad för perioden 2005–2020. Länkningsarbetet har genomförts för att överbrygga tidsseriebrottet som kom med justeringar avseende nya ramlagen. Förutom ändringar i frågeordning och formuleringar i blanketten ändrades målpopulationen i och med att endast privata hushåll numera ingår, dessutom ska personer som förväntas vara

frånvarande från arbetet mer än tre månader inte längre räknas som sysselsatta. Samtidigt ändrades hjälpinformationen.

Den första länkningen gjordes med en makroansats. Den nya länkningen har genomförts med en mikroansats på individnivå. Man har använt en kalibreringsansats, men även andra modeller har använts. Genom att använda en kalibreringsmetod finns möjlighet att få de mikro- och makrolänkade serierna att stämma exakt. Ett stort arbete har lagts ner på att kvalitetssäkra de mikrolänkade tidsserierna. Makrolänkningen har sedan justerats efter mikrolänkningen. Överenskommen tid och övertid har inte länkats tillbaka på grund av kvalitetsbrister som uppstått på grund av för stora förändringar i frågorna. Dessa prickas bakåt i tiden.

Samma makrolänkade serier som tidigare har länkats tillbaka finns publicerade från och med 2001. Inga serier är länkade längre tillbaka. Serier efter näringsgren och Inrikes-/utrikes födda, ej i arbetskraften uppdelat på orsak, primär-/landstingskommunal sektor har bara länkats tillbaka till 2005. Det är större osäkerhet för 2005kv1. Läs mer på AKU:s [produkt sida](#)

Länkade flödesskattningar planeras att publiceras i början av 2024.

Det lyftes att det skulle vara bra om några få huvudsakliga serier länkades tillbaka längre än till 2001, speciellt som andra aktörer tex. Macrobond visar serier från 70-talet, men utan att upplysa om att det troligen är brott i serierna.

Kombinerad insamling

Vi vill introducera webb på ett kontrollerat sätt eftersom AKU är en undersökning som är mycket känslig för förändring.

Pilotundersökningen genomfördes augusti 2022 – januari 2023 i form av ett separat urval om 2300 individer per månad som jämfördes med ordinarie AKU.

Analysen visade att av dem som erbjöds webb så svarade 88%, de flesta som svarade via webb gjorde det genom mobilen. Vi vet inte hur många som har avbrutit sin webbintervju eftersom vi inte får använda data som en uppgiftslämnare inte har skickat in-. Det finns ett fåtal signifikanta skillnader vid jämförelser mellan skattningar för centrala variabler i AKU, men osäkerhetstalen är stora eftersom piloturvalet är litet, så upprepade mätningar behövs.

Det pågår nyutveckling av IT-funktioner för att klara webb och intervju i kombination, så objekt kan slussas mellan insamlingsmetoderna. Detta påverkar även AKU:s eget IT-system på olika sätt som behöver hanteras. Dessutom behöver intervjublanketten för telefon läggas över till modernare konstruktionsmiljö. Införandet sker succesivt med start andra kvartalet 2024 och avslutas andra kvartalet 2025. Då ingår knappt 15 000 personer i kombinerad insamling. AKU har fått beviljat grants för att göra en pilot för fler grupper, exempelvis tidsbegränsat anställda och arbetslösa. Planen är att piloten genomförs våren 2025.

I de allra flesta länder är AKU en hushållsundersökning med en besöksintervju i första kontakten, där man väljer ut en person i hushållet för de fortsatta intervjuerna. Kombinerad insamling används i många länder, men övergången har inte gått smärtfritt överallt. I UK har svarsfrekvensen gått ner drastiskt i och med ett byte av insamlingsmetod.

Det lyftes en fråga om man kan skicka in om man inte fyllt i hela blanketten i webb. I dag får man inte lämna något fält tomt, men det pågår tester i andra undersökningar om man kan skicka in fast vissa frågor är obesvarade.

Det har genomförts en ICLS-konferens i Geneve under 11 dagar i oktober. Många ämnen diskuterades, men det stora vara att det antogs en resolution om informell ekonomi.

Länk till agendan finns här:

<https://ilostat.ilo.org/about/standards/icls/?playlist=4194a13&video=38313ec>

6 Pilotstudie arbetsmiljöundersökningen

Insamling med stöd av BAS. (Russell Schmieder, Alexander Darin Mattsson, SCB)

Arbetsmiljöundersökningen (AMU) har gjorts sedan 80-talet. Den har under alla år gjorts som en tilläggsundersökning till svarande i AKU. Den vikande svarsandelen i AKU i kombination med ökande krav på finare redovisning ledde till att man gjort en pilotundersökning i syfte att undersöka om det skulle gå att göra undersökningen fristående och använda BAS som urvalsram. Man vände sig till 5000 sysselsatta utifrån BAS i åldern 16–74 år. Undersökningen genomfördes med webblankett, med ett utskicka av pappersenkät i totalt fyra utskick. Det ledde till att man kunde korta insamlingsperioden till 12 veckor i stället för att behöva följa AKU:s cykler.

För att vara så lik ordinarie AMU som möjligt blev det en stor blankett på 21 sidor och 170 frågor. Svarsfrekvensen blev 28 procent. Det var inga större skillnader i svarsandel i piloten och i ordinarie AMU mellan olika grupper som kön och ålder. Byte av ram till BAS ger fler möjligheter att stratifiera urvalet.

Efter genomförandet av piloten tog Arbetsmiljöverket beslutet att framöver genomföra AMU som en fristående undersökning. Nu pågår ett arbete tillsammans med Arbetsmiljöverket att uppdatera frågorna för webb och kanske att minska antalet frågor. Ett av syftena är att få upp svarsandelen och göra det lättare att svara via mobilen tex. Man kommer också öka urvalet väldigt mycket jämfört med tidigare (ca 10 000) då kostnaderna inte ökar lika mycket per enkät och respondent.

Även Arbetsorsakade besvär kan tänkas komma att göras om på ett liknande sätt.

7 Återkoppling kring Lediga jobb och rekryteringsbehov (tidigare EEU), BAS och Anställningar

Vad har vi tagit med oss. Hur går vi vidare. Återstående frågor. (Katja Olofsson, Lukas Gamerov, Susanne Gullberg Brännström, SCB)

BAS är officiell statistik från och med 28 september. Nu pågår förberedelser inför publicering av slutlig BAS och BAS årsregister. Skillnaden mellan slutlig och preliminär BAS är i huvudsak:

- Rampopulationen är sista dagen i månad T i stället för T-1
- Kompletterade uppgifter i slutlig BAS
 - > Uppdateringar inkomstuppgifter
 - > Årliga deklarerationer
 - > Nordiska inkomster för referensåret
 - > Inskrivna studerande
- Kompletterande metod för företagare
- Händelseperiod i stället för utbetalningsperiod
- Ytterligare hantering av arbetsställennummer

BAS årsregister är en årssammanställning som liknar data som togs fram inom ramen för RAMS tidigare. Där sysselsättningen definieras i november exempelvis.

Det förbereds också för att ta fram och/eller uppdatera jämförelser av olika slag, exempelvis mellan de olika versionerna av BAS som finns, jämförelse mellan BAS – AKU etcetera. Förslag på relevanta jämförelser mottages gärna.

En tabell över in-/utrikesfödda efter bransch har publicerats i BAS efter att behov har lyfts inom rådet. I nästa SVEK publicering (13 december) kommer det finnas två uppslag med BAS-statistik. En gällande Arbetslöshet i BAS och en om Regionala konjunkturer.

[Sveriges ekonomi – statistiskt perspektiv \(scb.se\)](https://www.scb.se/tema/ekonomi-statistik)

Inom Lediga jobb och rekryteringsbehov (LoR) som tidigare gick under arbetsnamnet EEU, har man landat i vilka variabler man vill samla in och en tabellplan. Utifrån dialoger med rådet och andra användare har vi tagit med oss att:

- Ny motsvarighet till **vakanser** bör förutsätta aktiva rekryteringsförsök
→ fortsatt delmängd av lediga jobb
- Operationalisering av **arbetskraftsbrist** bör fokusera på tillsättningsproblem snarare än mängden sökande
→ *Hur lätt eller svårt har det varit att rekrytera personer med rätt kvalifikationer till dessa yrken?*
- Stort intresse för **konsekvenser** av arbetskraftsbrist
→ Dels ny fråga om rekryteringsproblem, dels förstärkt fråga om konsekvenser av tillsättningsproblem

Insamling sker i olika cykler beroende på vad som ska samlas in. Nu pågår arbete med att utforma frågeformulär, fastställa urvalsstorlek samt förberedelser för att kunna sätta produktion och insamling. Första insamling sker andra kvartalet 2024 med första publicering i början av hösten avseende andra kvartalet.

I Anställningar pågår arbete med att sjösätta produktionen både för den registerbaserade och den urvalsbaserade delen. Efter dialogerna med användare har man landat i att bara publicera månadsstatistik. Under 2024 kommer publicering att ske efter varje kvartal, då de ingående månaderna i respektive kvartal kommer att redovisas. Tidsserien kommer att starta januari 2020, men det är oklart när serien 2020 - 2023 kan publiceras. De målstorheter som kommer att få en definitionsförändring eller ersätts får också andra namn för att tydligt visa att det blir en förändring. Dessa är:

- Visstid-/tillsvidareanställd = Anställningstid, brytpunkt 7 månader
- Modellen för personalomsättning beräknas utifrån förändring från föregående månad (ingen kvartalsredovisning)
- Nyanställda = Påbörjade anställningar
- Avgångna = Avbrutna anställningar
- Avslutade sjukfall = Pågående sjukfall
- Sjukdagar = Ersättningsdagar
- Modellbaserad arbetad tid

8 Återkoppling från vårens möte om hur rådet kan bidra till arbetsmarknadsstatistiken

Vad har vi tagit med oss. Hur går vi vidare. Återstående frågor. (Cecilia Stenbjörn, SCB)

Vid vårens möte fick ledamöterna i rådet ge input kring tre frågor.

1. Ge exempel på områden där ni skulle vilja bidra
2. Ge exempel på hur ni skulle vilja bidra
3. Övriga medskick, tex. sådant som ni ser är särskilt viktigt att vi tänker på.

Det kom mycket värdefull input som vi tar med oss, både till vår verksamhet och till kommande möten. Vi kommer framöver att testa olika sätt för att utnyttja ledamöternas kompetens vid frågor om dragningar, men också för specifika frågor, som diskussionspunkter. Underlag ska skickas ut i tid innan möten där det behövs. SCB tackar särskilt för inspelen om att hjälpa till att bädda för förändringar – förändringar kommer och de behöver dels stämmas av med rådet innan de realiseras, både för att skapa förståelse för förändringen, och även beredskap hos våra expertanvändare.

9 Diskussionspunkt aktuella resultat arbetsmarknadsstatistiken

Speciellt utrikes födda kvinnor har fått kraftigt ökad sysselsättning – varför? (Lukas Gamerov, Krister Näsén)

Både BAS och AKU visar en ökning i sysselsättning som är större för utrikes födda än för inrikes födda, men visar olika nivå. Nästan all tillväxt i augusti var bland utrikes födda. I AKU verkar inte ramlagsförändringen ha påverkat utan det är andra förklaringar som ligger bakom. Kvinnor och män ligger närmare varandra i BAS än i AKU och BAS har inte lika hoppiga serier.

En förklaring till fenomenet kan också vara befolkningsstrukturen som är väldigt olika bland inrikes och utrikesfödda. Utrikesfödda är fler bland de yngre genom att den stora invandringen 2015 som nu har blivit folkbokförda och ingår i populationerna för både AKU och BAS och nu samtidigt etablerat sig på

arbetsmarknaden. Detta sammanfaller med att inrikesfödda blir allt äldre och faller från sysselsättningen i större utsträckning än utrikesfödda.

Det är ingen specifik bransch som har dragit till sig fler utrikesfödda än tidigare, utan de har gått till branscher där de tidigare fanns. Många unga, både utrikesfödda män och kvinnor har gått till vården. Det är ett trendbrott att även män går till vården. En faktor kan också vara att etableringsinsatserna som sattes in för puckeln 2015, nu börjar ge effekt, som gjort att sysselsättningen i gruppen utrikesfödda höjts. Den bilden bekräftar även statistik från arbetsförmedlingen.

I SCB:s integrationsrapport som kom 28/11 finns ett avsnitt om utrikesföddas sysselsättning som ofta är inom vård och omsorg.

[Åtta av tio ensamkommande sysselsatta, ofta inom vård och omsorg \(scb.se\)](#)

10 Övriga frågor, Avslutning

Ordförande tackade för ett intressant möte och värdefulla kommentarer. Det kan bli aktuellt för extrainsatta möten om behov finns även under nästa år med tanke på de många utvecklingsaktiviteter inom statistiken som är av betydelse för rådet. Sekreteraren återkommer med datum för kommande möten.